

LABORATUVARI GÜVENLİK KURALLARI PROSEDÜRÜ

Yayın Tarihi:

1. AMAÇ: Laboratuvar ortamında, çalışan personel ve öğrenciler ile çalışılan numunelerin güvenliğini sağlamak amacıyla uyulması gereken kuralların belirlenmesidir. Bu amaçla laboratuvar işleyiş süreçlerinin her aşamasında oluşabilecek aksaklıkların giderilmesini sağlamak ve gerekli önlemleri almak, oluşabilecek çevre zararlarını engellemek hedeflenmektedir.

2. KAPSAM: Laboratuvar ortamında; biyolojik, kimyasal madde bulaşmasına maruz kalma, yangın, elektrik güvenliği, fiziksel riskler ve diğer olası riskler bu kapsamda değerlendirilir. Buna göre Anabilim Dalı Laboratuvarlarında çalışan:

- Laboratuvarda çalışan tüm öğretim üyeleri / görevlileri / akademisyenler
- Laboratuvarda çalışan tüm teknisyen, biyolog, kimyager ve diğer araştırmacılar, lisans ve lisansüstü öğrenciler
- Materyal nakil ve tesliminde görevli tüm personel
- Atıkların uzaklaştırılmasında görevli tüm personel kapsam dahilindedir

3. LABORATUVAR GÜVENLİK KURALLARI VE GENEL PRENSİPLER:

3.1. Laboratuvarda önlükle çalışılmalı, uzun saçlar toplanmalı, kapalı anti statik ayakkabı, çalışılan biyolojik ya da kimyasal materyale özel giysiler ve koruyucu kıyafetler giyilmelidir.

3.2. Laboratuvar ortamında yiyecek içecek bulundurulmamalı / tüketilmemelidir.

3.3. Temizlik ve laboratuvar düzenine uyulmalı, kullanılan malzemeler yerine kaldırılmalıdır.

3.4. Kimyasal maddelere direkt olarak dokunulmamalıdır. Solumaktan kaçınılmalıdır. Bu tür maddeler açıkta bırakılmamalı, kullanıldıktan sonra kapağı hemen kapatılmalıdır.

3.5. Çalışma sırasında eldiven kullanılmalı ve sonrasında eller yıkanmalıdır.

3.6. Özelliğini yitiren çözeltiler yenileriyle değiştirilmeli, hazırlanan bir çözelti ise hazırlanma tarihi, ticari bir ürüne açılma tarihi üzerinde belirtilmeli, tarihi geçmiş olanlar kullanılmamalıdır.

3.7. Yanıcı ve tahriş edici maddelerin cilt ya da göz ile temas etmesi durumunda bol su ile yıkanmalı ve laboratuvar sorumlusuna haber verilmelidir.

3.8. Laboratuvarlardaki cihazlar kılavuzlarına uygun kullanılmalıdır.

3.9. Hijyen şartlarına mutlaka uyulmalıdır. Özellikle materyallerin hazırlanması sırasında enfeksiyon riskinin olduğu unutulmamalı, önlük, maske, gözlük ve eldiven mutlaka kullanılmalıdır. Şüpheli temas ya da yaralanma durumunda uygun antiseptiklerle yıkama yapılmalı ve enfeksiyon hastalıkları uzmanına danışılmalıdır.

3.10. Tüm aşamalarda dikkat, özen ciddiyet ve hassasiyet gösterilmelidir.

3.11. Laboratuvarda hiçbir zaman sigara kullanılmamalıdır.

3.12. Laboratuvarda meydana gelen istenmeyen durumlarda mutlaka laboratuvar sorumlusuna haber verilmelidir.

3.13. Bazı kimyasal maddeler birbiriyle reaksiyona girerek yangına veya şiddetli patlamalara yol açarlar ya da toksik ürünler oluştururlar. Bunlar her zaman ayrı ortamlarda muhafaza edilmelidir.

LABORATUVARI GÜVENLİK KURALLARI PROSEDÜRÜ

Yayın Tarihi:

3.14. Kimyasal maddeler risk gruplarına ve saklama koşullarına göre, havalandırma sistemli ayrı oda, dolap veya depolarda bulundurulmalıdır. Kimyasal maddelerin bulunduğu yer kilitli olmalı, anahtarı laboratuvar sorumlusunda olmalıdır.

3.15. Çözelti hazırlanırken kimyasal maddeler için “Tehlikeli Madde Güvenlik Bilgi Formlarında” belirtilen güvenlik önlemlerine uyulmalıdır.

3.16. Organik çözücüler ve uçucu sıvılar kesinlikle lavaboya dökülmemelidir.

3.17. Tüm asitler ve alkaliler sulandırılırken daima suyun üzerine ve yavaş yavaş dökülmeli, asla tersi yapılmamalıdır.

3.18. Laboratuvarda, özellikle kilitlemiş bir yerde yalnız çalışılmamalıdır. Her türlü olasılıklara karşı, tek başına çalışan kişi yapacağı işleri bir başkasına önceden anlatmalı ve sürekli haber vermelidir.

3.19. Kimyasallar taşınırken iki el kullanılmalı, bir el kapaktan sıkıca tutarken, diğeri ile şişenin altından kavranmalıdır.

3.20. Gözler, hassas terazide tartma gibi işlemler dışında daima korunmalıdır. Emniyet gözlükleri takmak yararlıdır. Gazlardan dolayı gözlerin herhangi bir tahrişinde buna engel olmak için sık sık gözleri soğuk su ile yıkamak veya bol su akıtmak gereklidir.

3.21. Asit, baz gibi maddeler deriye damladığı veya sıçradığı hallerde derhal bol miktarda su ile yıkanmalıdır.

3.22. Atık çöp kutularının ağzı açık bırakılmamalıdır. Tüm atıklar kesinlikle atık yönetmeliğine uygun olarak ayrılmalıdır. Doğru etiketlendiğinden emin olunmalıdır (AÜVF Sıfır Atık Yönetmeliği). Daha fazla bilgi için Veteriner Fakültesi resmi web sitesinde sıfır atık sunumu yer almaktadır.

3.23. Oksijen/karbondioksit gibi kimyasal içeren gaz tüplerinin, dolap, raf gibi devrilme riski olan eşyaların çarpma ya da sarsıntı gibi durumlarda devrilme riskine karşı duvara veya zemine sabitlendiğinden emin olunmalıdır.

3.24. Laboratuvar kullanımı sonrasında, kullanılan cihaz, yapılan işlem, kullanıcı ve tarih bilgisi laboratuvar defterine işlenmelidir.

4. ACİL DURUMLAR VE YAPILMASI GEREKENLER:

4.1. YANGIN:

4.1.1. Alarm çalıştırılır. Gerekirse yangın söndürücü ile müdahale edilir.

4.1.2. Elektrikler kesilir ve laboratuvar tahliye edilir.

4.1.3. İtfaiyeye haber verilir.

4.1.4. Yanıcı ve parlayıcı maddeler uzaklaştırılır.

4.1.5. Laboratuvar sorumlusuna haber verilir; tek başına müdahale edilmez.

4.2. KİMYASAL MADDEYE MARUZİYET:

4.2.1. Göze Kimyasal Madde Sıçraması ve Yanık:

- Tahriş olmamış göz korunur; diğer göz kapağı zorla açılarak su/göz solüsyonları ile en az 15-20 dakika yıkanır.

LABORATUVARI GÜVENLİK KURALLARI PROSEDÜRÜ

Yayın Tarihi:

- Yıkama için Göz Duşlarından yararlanılır, bu esnasında parmaklarla göz kapakları açılır ve göz bebeği farklı yönlerde oynatılarak suyun her tarafa gitmesi sağlanır.
- Yıkamanın etkinliği açısından varsa kontakt lensler hemen çıkarılmalıdır.
- Steril veya temiz bir yara bezi ile kapatılır.
- 112 acil servis aranır, yardım gelmesi beklenir veya nakil şansı var ise acil servise nakli yapılır.
- Mutlaka Tıbbi yardım alınmalıdır.

4.2.2. Cilde Kimyasal Sıçraması

- 10-20 dakika kadar bol su ile yıkanır.
- Eldiven ve kıyafetler su ile yıkadıktan sonra çıkarılır.
- 112 acil servis aranır, yardım gelmesi beklenir veya nakil şansı var ise acil servise nakli yapılır.

4.2.3. Zehirli Madde Solunması

- Hasta zehirli ortamdan uzaklaştırılır ve temiz havaya ya da havalandırması iyi bir ortama çıkarılır.
- Nefes durması durumunda (göğüs kafesi hareket etmiyor ve cilt rengi değişiyorsa) suni solunum (bu konuda eğitilmiş kişilerce) yaptırılır
- 112 acil servis aranır, yardım gelmesi beklenir veya nakil şansı var ise acil servise nakli yapılır.
- Gaz kokan ya da havalandırmasız yoğun dumanlı bir ortama girilecek ise, bele ucu dışarıya uzanan bir ip bağlanmalıdır.
- Ağız ve burun gaz maskesi ya da ıslak bir mendille kapatılarak içeri girilmelidir.
- Gaz kokusu olan ortamda bir patlama ihtimaline karşı kibrit, çakmak vb. yakılmamalı, elektrik düğmelerine dokunulmamalıdır.
- Yoğun duman varsa çömelerek ya da yerde sürünerek ilerlenmelidir.

4.2.4. Kimyasal Yutulması

- Ağız hemen çalkalanır, takma diş varsa çıkarılır.
- Kusmayacak kadar, yavaş yavaş su ya da süt içirilir.
- Kusma eğilimi başlarsa, sıvı verilmesine devam edilmelidir.
- Asla kusturulmamalıdır. Çünkü yutulurken boğazı ve yemek borusunu yakan bir madde (kostik soda gibi), kusturulmaya çalışılırken tekrar yanıklara neden olacaktır.
- Kusma varsa, akciğerlere kusmuğun kaçmaması için baş aşağıda tutulmalıdır.
- Bilinci yerinde değilse yaralının başı veya tüm vücudu mutlaka sol tarafa döndürülmelidir.
- 112 acil servis aranır, yardım gelmesi beklenir veya nakil şansı var ise acil servise nakli yapılır.
- Yutulan maddenin özellikleri öğrenilmeli ve tıbbi destek sırasında bildirilmelidir.
- Eğer hasta kustuyorsa, kusmuğundan da örnek alınmalıdır.

4.2.5. Yüzeysel Kontaminasyonu

- Kapıları kapatılarak / kilitlenerek ve uyarı yazısı asarak laboratuvarındaki dökülme bölgesi izole edilir. Dökülen kimyasalın yayıldığı bölge sınırlandırılır.

LABORATUVARI GÜVENLİK KURALLARI PROSEDÜRÜ

Yayın Tarihi:

- Çalışan personel uyarılır; dökülme 5 litreden fazla ise veya çok tehlikeli bir madde döküldüyse alan boşaltılır. Elektrik düğmelerini ve gaz vanaları kapatılır.
- Dökülen madde uygun şekilde temizlenir.
- Kontamine malzeme uygun etiketli atık kutusuna atılır.
- Laboratuvar sorumlu teknisyenine ve sorumlu öğretim üyesine haber verilir.

4.3. YARALANMA (KESİCİ / DÜŞME vb.):

- 4.3.1. Çalışan ve sorumlulara haber verilir.
- 4.3.2. Küçük yaralanmalarda ilk yardım dolabından gerekli malzemelerle ilk müdahale yapılır.
- 4.3.3. Yaralı kişi zarar görmeyeceğinden emin olunmadan hareket ettirilmez.
- 4.3.4. Gerekirse ambulans çağrılır. Sağlık görevlilerine bilgi verilir.

4.4. DEPREM:

- 4.4.1. Panik yapılmaz.
- 4.4.2. Ağırılık merkezi yere yakın olan bir nesnenin (masa, banko vb.) yanına eğilerek kollar baş üstüne konur.
- 4.4.3. Baş bacakların arasına eğilerek depremin geçmesi beklenir.
- 4.4.4. Sarsıntı bittiğinde laboratuvar tahliye edilir.

ÖNEMLİ TELEFON NUMARALARI

Bölüm Başkanlığı: 0312 3170315

Dekanlık Birimi Tel. No: 0312 3170315/4202

Koruma ve Güvenlik Amirliği Tel No: 0312 5961244/4301

NOT: 2021 tarihi itibarıyla acil çağrı numaraları birleştirilmiş ve tüm acil durumlarda **112 Acil Çağrı Merkezi** hizmet vermektedir.

LABORATUVARI GÜVENLİK KURALLARI PROSEDÜRÜ

Yayın Tarihi:

LABORATUVAR GÜVENLİK KURALLARI TEBLİĞ FORMU

Bu form Anabilim Dalı Laboratuvarlarında çalışacak tüm personele ve Uygulama derslerine katılım sağlayacak Öğrencilere Tebliğ edilerek onaylatılır.

	EVET	HAYIR
• Laboratuvar güvenlik kuralları prosedürünü okudum ve anladım		
• Laboratuvar güvenliği ile ilgili sorumluluklarımı biliyorum.		
• Laboratuvar sorumlusu tarafından bana gösterilen tüm güvenlik prosedürlerini uygulamayı kabul ediyorum.		
• Laboratuvarda asla önlüksüz çalışılmayacağını, uzun saçların toplanması, kapalı anti statik ayakkabı giyilmesi gerektiğini biliyorum.		
• Hiçbir kimyasalı tatmamam ve koklamamam gerektiğini biliyorum.		
• Tüm atıkların, atık yönetmeliğine göre ayrılması gerektiğini biliyorum.		
• Önlük, eldiven, gözlük ve maske gibi gerekli koruyucu ekipmanı kullanmam gerektiğini biliyorum.		
• Laboratuvara yiyecek ve içeceklerle girmemem gerektiğini ve sigara içilmeyeceğini biliyorum.		
• Acil durumlarda yapmam gerekenler konusunda bilgilendirildim.		

TEBLİĞ EDİLEN	TEBLİĞ EDEN
Adı:	Adı:
Soyadı:	Soyadı:
Unvan:	Unvan:
İmza: Tarih: .../.../20....	İmza: Tarih: .../.../20...

Not: Form Laboratuvarda çalışacak personel için bireysel olarak imzalanır. Eğer İntern yada Uygulama dersleri için Laboratuvarda öğrenciler çalışacak ise bu durumda sınıf listesi forma ilave edilerek toplu şekilde de imzalanarak onay verilebilir.